

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13.09.2011, sp. zn. 7 Tdo 1081/2011, ECLI:CZ:NS:2011:7.TDO.1081.2011.1

Číslo: 34/2012

Právní věta: Jestliže pachatel jako řidič motorového vozidla při jízdě vysokou rychlostí např. po dálnici záměrně provedl v reakci na způsob jízdy řidiče jiného motorového vozidla takový agresivní jízdní manévr, kterým vytlačil vozidlo řízené jiným řidičem mimo vozovku nebo donutil jeho řidiče k náhlému vyjetí mimo vozovku, lze učinit závěr, že úmysl pachatele (§ 15 tr. zákoníku) zahrnoval i případné následky způsobené tímto jednáním, a to včetně vážných zranění řidiče motorového vozidla (popřípadě dalších osob v něm jedoucích), jež bylo takto vytlačeno z vozovky. Proto přichází v úvahu právně posoudit takový čin ve smyslu § 145 tr. zákoníku.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 13.09.2011

Spisová značka: 7 Tdo 1081/2011

Číslo rozhodnutí: 34

Číslo sešitu: 5

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Těžké ublížení na zdraví, Úmysl

Předpisy: § 145 odst. 1 tr. zákoníku
§ 15 tr. zákoníku

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud odmítl dovolání obviněného Ing. L. L. proti usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 3. 5. 2011, sp. zn. 7 To 37/2011, jako odvolacího soudu v trestní věci vedené u Krajského soudu v Praze pod sp. zn. 4 T 51/2010.

Z o d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 22. 11. 2010, sp. zn. 4 T 51/2010, byl obviněný Ing. L. L. uznán vinným pokusem zločinu těžkého ublížení na zdraví podle § 21 odst. 1 tr. zákoníku, § 145 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. zákoníku a přečinem poškození cizí věci podle § 228 odst. 1 tr. zákoníku a odsouzen podle § 145 odst. 2 tr. zákoníku, § 43 odst. 1 tr. zákoníku k úhrnnému trestu odnětí svobody na pět roků, pro jehož výkon byl podle § 56 odst. 3 tr. zákoníku zařazen do věznice s dohledem, a podle § 73 odst. 1, 3 tr. zákoníku k trestu zákazu činnosti spočívajícímu v zákazu řízení motorových vozidel na sedm roků. Výrokem podle § 228 odst. 1 tr. ř. bylo rozhodnuto o náhradě škody.

Skutek spočíval podle zjištění Krajského soudu v Praze v podstatě v tom, že obviněný Ing. L. L. dne

22. 3. 2010 v 08,14 hodin v úseku 24,1 km dálnice D 1 ve směru na P., při jízdě osobním automobilem zn. Škoda Superb v levém jízdním pruhu dojel osobní automobil zn. Mazda 323 řízený poškozenou Z. U. se spolujezdcem poškozeným M. S. a předjíždějící rychlostí okolo 120 km/h nákladní soupravu, při nedodržení bezpečné vzdálenosti jel těsně za automobilem poškozené, poté, co poškozená dokončila předjíždění a zařadila se do pravého jízdního pruhu, snížil rychlost, jel souběžně s jejím vozidlem, na jeho osádku vzrušeně gestikuloval a hrozil, vzápětí v důsledku této situace a v úmyslu poškozeným způsobit přinejmenším těžké ublížení na zdraví a škodu na majetku na hranici adhezních možností svého vozidla prudce najel pravou zadní částí svého vozidla vpravo na vozidlo poškozené a úmyslně jí vytvořil náhlou překážku v jejím jízdním pruhu, na kterou nemohla reagovat, při tom došlo zadní částí jeho vozidla k letmému střetu s vozidlem poškozené v místech předního kola, v důsledku čehož bylo vozidlo poškozené vymrštnuto mimo těleso dálnice, kde se opakovaně převrátilo a zůstalo v poloze na střeše. Podle zjištění Krajského soudu v Praze tím došlo k bezprostřednímu ohrožení zdraví poškozených, kterým hrozila závažná zranění specifikovaná ve výroku o vině, a kromě toho byla způsobena škoda na vozidle zn. Mazda ve výši 38 500 Kč a na převážených věcech ve výši 56 697 Kč.

O odvoláních, která podali obviněný proti výroku o vině a dalším výrokům a státní zástupce v neprospěch obviněného proti výroku o vině a trestu, bylo rozhodnuto usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne 3. 5. 2011, sp. zn. 7 To 37/2011. Podle § 258 odst. 1 písm. f), odst. 2 tr. ř. byl rozsudek Krajského soudu v Praze zrušen ve výroku o náhradě škody a podle § 259 odst. 3 tr. ř. bylo nově rozhodnuto o uplatněném nároku na náhradu škody výrokem podle § 229 odst. 1 tr. ř.

Obviněný podal prostřednictvím obhájce v zákonné lhůtě dovolání proti usnesení Vrchního soudu v Praze. Toto usnesení napadl proto, že jím byl ponechán beze změny výrok o vině pokusem zločinu těžkého ublížení na zdraví podle § 21 odst. 1 tr. zákoníku, § 145 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. zákoníku. Odkázal na důvod dovolání uvedený v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. V obsáhle zpracovaných námitkách zpochybnil závěry soudů ohledně subjektivní stránky činu. Popřel, že by jednal v úmyslu způsobit poškozeným těžká zranění, a kolizi vozidel označil jen za svou řídicí chybu při předjíždění. Poukázal na to, že v případě zranění poškozených mohlo jít o trestný čin těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti (§ 147 tr. zákoníku). V krajním případě, tj. v případě úmyslného jednání, připustil odpovědnost za pokus trestného činu ublížení na zdraví (§ 146 tr. zákoníku). Obviněný se dovoláním domáhal toho, aby Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a aby přikázal Vrchnímu soudu v Praze věc v potřebném rozsahu znovu projednat a rozhodnout.

Nejvyšší soud shledal, že dovolání je zjevně neopodstatněné.

Tvrzení obviněného, že nejednal v úmyslu způsobit poškozeným zranění a zejména ne zranění odpovídající těžké újmě na zdraví, bylo základem jeho obhajoby již v původním řízení. Soudy se proto subjektivní stránkou posuzovaného činu zevrubně zabývaly. Pro její posouzení si vytvořily potřebný podklad ve zjištění širokého okruhu okolností vztahujících se nejen k samotnému průběhu kolize obou vozidel, ale i k celkové situaci, která se vyvinula mezi obviněným a poškozenými a z které vyplynuly důvody posuzovaného jednání obviněného. Zjištění, která soudy v těchto směrech učinily, umožňovala dojít k přesvědčivému a plně podloženému závěru o úmyslném zavinění obviněného, a to i přes jeho námitky, že nejednal úmyslně. Tvrzení obviněného, že šlo pouze o řídicí chybu při předjíždění a tedy jen o nedbalost, je totiž v jasném rozporu s objektivním průběhem kolize obou vozidel. Soudy se s otázkou subjektivní stránky posuzovaného činu vypořádaly velmi podrobně, přiléhavě a zejména logicky. Nejvyšší soud neměl důvodu k tomu, aby do jejich závěrů zasahoval, a naopak se s nimi ztotožnil. K tomu, jak oba soudy vysvětlily své závěry o úmyslném zavinění obviněného, považuje Nejvyšší soud za potřebné uvést pouze následující.

Posuzovaný čin byl vyvrcholením gradujícího napětí, které vzešlo z toho, že obviněný, který řídil podstatně silnější vozidlo než poškozená, byl v rychlosti své jízdy omezen přítomností vozidla

poškozené v levém jízdním pruhu při předjíždění nákladní soupravy. Ze subjektivního hlediska obviněného byla jízda poškozené pomalá a zdržující a vyvolala jeho nespokojenost. Tu dal obviněný najevo tím, že jel velmi těsně za vozidlem poškozené, a když poškozená dokončila předjíždění a zařadila se do pravého jízdního pruhu, dojel na její úroveň, zpomalil a během souběžné jízdy na poškozenou gestikuloval vzrušenými posunky, křičel a hrozil. Poškozená na tyto projevy obviněného nijak nereagovala a věnovala se řízení svého vozidla, avšak její spolujezdec začal obviněnému oplácet jeho gestikulaci. Obviněný v této spojitosti vytýkal rozpor mezi rozhodnutími obou soudů v tom, že Krajský soud v Praze pokládal jednání obviněného za odplatu za zpomalení jízdy, zatímco Vrchní soud v Praze toto jednání považoval za odplatu za vulgární gesto spolujezdce poškozené. Ve skutečnosti tu však žádný rozpor není. Zjištění, že spolujezdec poškozené adresoval obviněnému vulgární gesto, učinil již Krajský soud v Praze, byť toto zjištění výslovně nepojal do popisu skutku ve výroku rozsudku. Uvedené zjištění bylo ve výroku o vině zahrnuto dikcí, že obviněný jednal „vzápětí v důsledku této situace“, přičemž z odůvodnění rozsudku je zřejmé, že pod pojem „tato situace“ bylo zahrnuto i gesto spolujezdce poškozené na adresu obviněného. I přes námitky obviněného uplatněné ohledně bezprostředního podnětu, který vedl k jeho jednání, lze konstatovat, že jednání obviněného bylo zasazeno do kontextu jeho vyhocených negativních emocí vůči poškozeným. Závěr soudů o úmyslu obviněného způsobit poškozeným vážná zranění není za tohoto stavu nijak nelogický, zvláště pak se zřetelem k tomu, jak incident dále probíhal a jak byl shodou okolností zaznamenán kamerovým systémem Ředitelství silnic a dálnic.

Obviněný nedokončil předjetí vozidla řízeného poškozenou způsobem předepsaným v ustanovení § 17 odst. 4 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů. Podle tohoto ustanovení řidič, který se po předjetí zařazuje před vozidlo, které předjel, mimo jiné nesmí ohrozit ani omezit řidiče vozidla, které předjel. Smyslem této úpravy je zajistit bezpečné předjíždění. Jeho nepostradatelným předpokladem je dostatečný boční a čelní odstup předjíždějícího vozidla od vozidla předjížděného. Ze strany obviněného nešlo o běžné porušení tohoto ustanovení způsobem, který by se dal označit za pouhou řidičskou nedisciplinovanost. Obviněný si počínal v rozporu s citovaným ustanovením očividně tak extrémním způsobem, že je vyloučeno uvažovat o pouhé chybě a nedbalosti. I když poškozená jela těsně při pravém okraji svého jízdního pruhu, obviněný se nejprve vyloženě natlačil bočně k jejímu vozidlu a pak najel do její jízdní dráhy před její vozidlo s krajní prudkostí změny směru. Fyzický kontakt obou vozidel byl tudíž snadno předvídatelný a vzhledem ke způsobu provedení popsání jízdního manévru obviněného prakticky jistý. Svědčí o tom nakonec i zóna dotyku vozidel, která u vozidla obviněného začínala v oblasti boční plochy pravého zadního blatníku a končila na pravé oblině zadního nárazníku a u vozidla poškozené zasahovala do míst na úrovni levého předního kola. Jestliže obviněný se uchýlil k jízdnímu manévru, který provedl způsobem, při němž bylo prakticky jisté, že dojde k fyzickému kontaktu s vozidlem poškozené, pak není nic nelogického na závěru soudů, že úmysl obviněného zahrnoval jak tento kontakt, tak případné následky, které z něho mohou vzejít, a to včetně vážných zranění poškozené a jejího spolujezdce. Nic na tom nemění skutečnost, že nešlo o nějaký přímý náraz, ale jen o letmý kontakt. Uváží-li se vysoká rychlost obou vozidel přesahující 100 km/h, je jasné, že i pouhý dotyk je způsobilý přivodit takové vychýlení vozidla, že se ocitne mimo vozovku a že jeho osádka při této havárii utrpí těžká zranění. Všechny okolnosti, z nichž reálně vyplývala možnost vzniku těžkých zranění poškozených, byly obviněnému známy. Pokud obviněný při znalosti těchto okolností a z nich vyplývajících nebezpečí podnikl svůj mimořádně agresivní manévr, svědčí to i o jeho srozumění s případným těžkým následkem spočívajícím ve vážném zranění poškozených. Závěr soudů o tom, že u obviněného šlo ve vztahu k hrozící těžké újmě na zdraví poškozených o úmysl podle § 15 odst. 1 písm. b) tr. zákoníku, je plně akceptovatelný. Nepříjemná je naopak verze, kterou v dovolání prezentoval obviněný a podle které šlo jen o řidičskou chybu při předjíždění. Ze strany obviněného nešlo jen o neopatrnost či nedostatek ohleduplnosti a dokonce ani o nějakou riskantní či hazardní jízdu, ale o akt vyložené agrese.

Právní kvalifikace skutku jako pokusu zločinu těžkého ublížení na zdraví podle § 21 odst. 1 tr. zákoníku, § 145 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. zákoníku je evidentně v souladu se zákonem. Napadené usnesení Vrchního soudu v Praze není rozhodnutím, které by spočívalo na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení ve smyslu dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.

Nejvyšší soud proto zjevně neopodstatněné dovolání obviněného podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl.